

	Світ-системні трансформації у XXI столітті.
	<p> Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) Освітньо-професійна програма: 052 «Політологія» Рік навчання: 1, семестр 1 Кількість кредитів: 5, 150 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом </p>

СИЛАБУС

Викладач:	доктор філос.. наук, професор Попков Василь Васильович
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	vpopkov951@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Вивчення сучасних світ-системних трансформацій є суттєво необхідним компонентом загальноосвітнього рівня студента – політолога, його професійної підготовки, формування здібностей творчого розв'язання складних питань сучасного політичного процесу.

Завдання пропонованого курсу полягає в тому, щоб виховати у студентів здібності застосовувати світ-системну методологію до аналізу складних процесів сучасної світової політики, вміння прогнозувати подальший розвиток політичних подій та аналізувати альтернативні сценарії глобальних трансформацій. Йдеться про визначення специфіки світ-системного аналізу, як вагомого напрямлення у соціально-політичному дискурсі суспільств Заходу та його ролі у формуванні сучасної картини світового розвитку. Окрема увага приділяється проблемі самовизначення України в контексті світ-системних змін.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як: соціологія, світова політика Нового та Новітнього часу, загальна теорія політики, економіка, геополітика, політична географія на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Інтерпретація	Знати сутність основних понять світ-	Питання,

сучасної історії в творах І. Валерстайна.	системної теорії І. Валерстайна у контексті загальних світ-системних досліджень (A. Franc, S. Amin, D. Arrigy, T. Dus Santus, C. Chase-Dunn, etc.) Вміти застосовувати цей підхід до аналізу сучасного світового процесу	реферативні роботи
Минуле та майбутнє визвольних рухів у світ-системі.	Вміти застосовувати компаративний аналіз соціально-визвольних рухів ХХ-ХХІ століть. З'ясувати роль і значення соціально-визвольних рухів у світ-системних змінах.	Питання, Аналітичний огляд соціальних рухів першої чверті ХХІ ст
Геополітика у історичній перспективі.	Знати основні внески світ-системної теорії у розвиток класичної геополітики. (К. Хаусхофер, Ф. Ратцель, К. Шміт, Х. Д. Маккіндер, З. Бжезинський, та ін.) Вміти застосовувати світ-системну методологію при аналізі сучасних геополітичних трансформацій, та ролі України у цьому процесі.	Питання, реферативні роботи, інтерактивний дискурс.
Держава та Суверенітет. Дилеми буржуазії перехідної доби трансформації світ-системи.	Знати особливості державотворення та формування суверенітету в процесі еволюції світ-системи. Вміти аналізувати особливості становлення та розвитку української суверенної держави на тлі глобальних світ-системних перетворень.	Питання, реферативні роботи
Екологія та витрати виробництва при капіталізмі. Кризове становище світ-системи.	Знати основні причини кризових явищ в історії світ-системи та історичний досвід їх подолання. Вміти застосовувати світ-системну методологію при аналізі кризових явищ першої чверті ХХІ ст.	Питання, реферативні роботи
Проблеми інтеграції та розмежування. Соціальні зміни? Зміни нескінченні. Нічого не змінюється. Світ-системний аспект.	Знати причини дії інтеграційних та дезінтеграційних тенденцій а також діалектику мінливості та самототожності в ході еволюції світ-системи, Вміти творчо застосовувати набуті знання під час власної науково-дослідної діяльності.	Питання, реферативні роботи
Становлення та тріумф ліберальної ідеології у контексті світ-системного розвитку.	Знати характер і особливості впливу ліберальної ідеології на формування сучасної світ-системи. Вміти орієнтуватися в сучасному дискурсі стосовно долі лібералізму у ХХІ ст.	Питання, реферативні роботи

Світ, стабільність та законність 1990-2025/2050 роки.	Знати проблематику легітимності існуючого світопорядку, та характер загроз світової стабільності. Вміти творчо застосовувати набуті знання для власного прогнозування політичних подій.	Питання, реферативні роботи
Лібералізм та легітимація національних держав.	Знати особливості впливу лібералізму на легітимацію держав західного типу, та причини опозиції ліберальному легітимізму з боку низки незахідних країн. Вміти творчо застосовувати набуті знання під час власної практичної діяльності.	Питання, реферативні роботи
Історичні проблеми лібералізму. Світ-системний вимір.	Знати основні етапи становлення лібералізму в контексті світ-системних перетворень. Вміти творчо застосовувати набуті знання під час наукової або практичної діяльності.	Питання, реферативні роботи
Геокультура розвитку чи трансформація нашої геокультури?	Знати основні категорії та концепти геокультури в світ-системному вимірі. Вміти творчо застосовувати набуті знання під час власної практичної діяльності.	Питання, реферативні роботи
Революція як стратегія та тактика трансформації світ-системи.	Знати місце і роль соціальних революцій у світ-системному процесі. Вміти творчо застосовувати набуті знання при аналізі сучасного стану	Питання, реферативні роботи

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Коппель.О. Світсистемний аналіз // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.656 ISBN 978-966-611-818-2
2. Попков, В. (2020). СВІТ-СИСТЕМНА ТЕОРІЯ ВАЛЛЕРСТАЙНА І ДОЛЯ СИСТЕМНОЇ АЛЬТЕРНАТИВИ. Міжнародні та політичні дослідження, (33), 52–67. <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2020.33.208020>
3. Popkov, V., Azaiev Dj. Counter-systemic trends in the modern political history. // EUROPEAN POLITICAL AND LAW DISCOURSE (ISSN 2336-5439, e-ISSN 2336-5447), V. 6, 2020/
4. Popkov, V., Azaiev Dj. The War and the World-system Fate. Modern interpretation of Immanuel Wallerstein. // Inter Polis. Міжнародні та політичні дослідження. Випуск 35. 2022.
5. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка. — К., 2001.

6. Фісун О.А. Глобальна історія в контексті сучасних теорій геоісторичних змін / Фісун О.А., Крисенко О.В. // Вісник Харківського національного університету імені Каразіна „Питання політології”. – Харків, 2004. – № 643. – 232 с.
7. Chase-Dunn Christopher and E.N. Anderson (eds.). The Historical Evolution of World-Systems //London: Palgrave. 2005. - Isbn1-4039-6590-0
8. Chase-Dunn C. Globalization: A World-Systems Perspective // Journal of World-Systems Research. — 1999. — Vol. 5. — № 2. — <http://csf.colorado.edu/jwsr/>
9. Chase-Dunn C. Global Formation: Structures of the World-Economy. — Oxford, England, 1998.
10. Lemert C. Social Theory: the Multicultural and Classic Readings / C. Lemert. - Oxford : Westview Press, 2010. - 712 p.
11. Terry Boswell and Christopher Chase-Dunn. Spiral of Capitalism and Socialism: Toward Global Democracy // Lynne Rienner, Publishers. Boulder, CO. January 2000. - 270 P.
12. THE WORLD SYSTEM: Five hundred years or five thousand? //Edited by Andre Gander Frank and Barry K. Gills First published 1993; First published in paperback in 1996 by Routledge 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE 1 Simultaneously published in the USA and Canada by Routledge 29 West 35th Street, New York, NY 10001
Foreword by William H. McNeill List of Contributors Preface by Andre Gunder Frank and Barry K. Gills
13. Wallerstein I. The Modern World System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century. — New York, 1974
14. Wallerstein I. The Rise and Future Demise of World-System Analysis, (Paper delivered at 91st Annual Meeting of American Sociological Association, NY, Aug. 16, 1996). — 1997. — <http://fbc.binghamton.edu/>
15. Wallerstein, I. Geopolitics and Geoculture. Essays on the Changing World-System // I. Wallerstein: Cambridge, 1992

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – іспит

Теми семінарських занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
І. Валерстайн та його теорія світ-системи.	0 – 5 (опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Геополітика: світ-системний аспект.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Фактор визвольних рухів у трансформації світ-системи.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування)	0 – 5
Держава та Суверенітет в контексти світ-системних змін.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Проблеми інтеграції та дезінтеграції у світ-системному процесі.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Становлення ліберальної ідеології та її роль у світ-системному процесі.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Ліберальна ідеологія та легітимація національних держав	0 – 5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Криза сучасного лібералізму як світ-системне явище.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Геокультура розвитку світ-системи. Сучасний стан.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Революція і реформа як стратегія та тактика трансформації світ-системи.	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
	Всього за семінарські заняття	50
	Підсумкове оцінювання	50
	Всього	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку

відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.